

Jaarverslag 2013

inhoudsopgave

VOORWOORD	3
INLEIDING	4
1 BEMIDDELINGEN – RESULTATEN	5
1.1 Aanmeldingen	5
1.2 Afgesloten zaken	7
2 TRAININGEN – RESULTATEN	8
3 ORGANISATIE EN BELEID	9
3.1 Kwaliteit en innovatie	9
3.2 Onderzoek	10
3.3 Projecten	11
3.4 Samenwerking & positionering	12
3.5 PR en Communicatie: verwijzers	13
3.6 PR & communicatie: publiekscommunicatie	14
4 BEDRIJFSVOERING	16
4.1 Personeel	16
4.2 Faciliteiten	16
4.3 Financiën	16

Voorwoord

Herstelrecht: de vorm die bij je past

Slachtoffer in Beeld staat voor wederzijds respect tussen mensen en gaat uit van het vermogen van slachtoffers en daders om zelf bij te dragen aan herstel. SiB helpt hierbij door het contact tussen slachtoffers en daders en direct betrokkenen van misdrijven en (verkeers)ongevallen te bevorderen en te begeleiden. Zij wil hiermee bijdragen aan de emotionele verwerking van het incident bij slachtoffers en de schuldverwerking bij daders.

Dat is de missie van Slachtoffer in Beeld (SiB). Een missie die staat voor kwaliteit. Een missie die gedreven wordt door bij te willen dragen aan het welzijn van mensen, zowel slachtoffer als dader. Het benoemen van de missie door SiB is juist op dit moment hard nodig. De ontwikkelingen rondom mediation in het strafrecht gaan door de invoering van de pilots Herstelbemiddeling door het Ministerie van Veiligheid & Justitie heel snel. Strafrechtelijke instanties worden geconfronteerd met nieuwe dilemma's. Nieuwe aanbieders van mediation in strafzaken dienen zich aan. SiB wil haar jarenlange ervaring en expertise inzetten zodat ook mediation in het strafrecht een succes wordt. En tegelijkertijd wil SiB dat slachtoffers en daders de keuzevrijheid behouden voor de vorm van herstelrecht die hen past: mediation in relatie tot het strafrecht of herstelbemiddeling parallel aan het strafrecht.

SiB onderscheidt zich doordat zij beide vormen van herstelrecht aanbiedt. Slachtoffers en verdachten/daders kunnen hierdoor vrij kiezen voor de bij hen passende vorm van herstelrecht. Verder start bij SiB een bemiddeling of mediation altijd met emotioneel herstel waarna ruimte ontstaat voor afspraken. SiB zet niet het probleem maar de mensen centraal. Erkenning krijgen en geven is voor deelnemers van belang om het misdrijf een plek te geven en weer verder te kunnen. SiB is reeds zeven jaar dé organisatie voor slachtoffer-daderbemiddelingen. Slachtoffers en daders kunnen hierdoor rekenen op hoogwaardige dienstverlening door ervaren en goed opgeleide bemiddelaars. Deze opgebouwde kennis en ervaring komt ook de mediations ten goede.

De inzet van slachtoffer-daderbemiddeling groeit gestaag. De komst van mediation in strafzaken kan de bekendheid van en de vraag naar herstelbemiddeling een grote impuls geven. Een positieve ontwikkeling zolang het slachtoffer en de verdachte centraal staan. Daar is en blijft SiB zich met volle overtuiging voor inzetten.

Harry Crielaars

Voorzitter Raad van Bestuur SiB

Inleiding

Een stevig profiel, een sterke positie

Het jaar 2013 kenmerkte zich door een aantal belangrijke interne stappen en externe ontwikkelingen, waarvan de beslissing van het Ministerie van Veiligheid & Justitie om Slachtoffer in Beeld (SiB) niet meer op projectbasis maar definitief subsidie te verstrekken, beslist de belangrijkste was. Naast een stevige basis geeft het ons als organisatie een aantal mogelijkheden die er niet waren toen we nog op projectbasis werkten.

Verwijzende organisaties hebben het afgelopen jaar het thema herstelbemiddeling verder omarmd en zijn meer gaan sturen op doorverwijzing naar SiB. Slachtofferhulp Nederland, Dienst Justitiële Inrichtingen en de samenwerkende organisaties binnen ZSM zijn hier voorbeelden van. SiB stimuleert deze ontwikkeling door haar kennis aan te bieden en mee te denken in allerlei werkgroepen. Het gevolg is dat in 2013 wederom het aantal zaken dat werd aangemeld, toenam. Opvallend daarin het toegenomen aandeel van slachtoffers dat initiatief nam om met de dader in contact te komen.

Politiek gezien staan slachtoffers op dit moment in de aandacht, wat direct en ook indirect invloed heeft op de belangstelling voor en het aantal aanmeldingen bij SiB. De politieke slachtofferaandacht bleek onder andere in het visiedocument 'Recht doen aan slachtoffers' van de staatssecretaris van het Ministerie van Veiligheid & Justitie dat begin 2013 naar de Tweede kamer werd gestuurd met daarin de beleidsdoelen voor de komende jaren. Een van deze beleidsdoelen is 'schadeloosstelling en herstel'. Hierin geeft de staatssecretaris aan dat de overheid de mogelijkheid biedt aan daders en slachtoffers om met elkaar in gesprek te gaan.

In het afgelopen jaar waren ook de gevolgen merkbaar van de wetswijziging Artikel 51h in het Wetboek van Strafvordering waarin staat dat het Openbaar Ministerie in een vroeg stadium het slachtoffer en de verdachte mededeling doet over de mogelijkheid tot bemiddeling. Beleidsmatig stelde het Ministerie van Veiligheid & Justitie begin 2013 een concept beleidskader herstelbemiddeling op en in het najaar van 2013 gaf zij opdracht aan diverse pilots herstelbemiddeling in de context van het strafrecht om input te verkrijgen over randvoorwaarden voor in het beleidskader. In de praktijk werd SiB reeds door diverse strafrechtelijke instanties benaderd om mediations in strafzaken te verzorgen. In 2013 hebben we onze uitgangspunten bij mediation nader geformuleerd en onze werkwijze – SiB-mediation - opgesteld. Dit als kader voor ons eigen werkproces maar vooral ook om duidelijke afspraken met partners in de strafrechtketen te kunnen maken. Samen met de Raad voor de Rechtspraak, het Openbaar Ministerie en Slachtofferhulp Nederland hebben we vervolgens voorbereidingen getroffen voor en een start gemaakt met de pilot Mediation in de officiers- en rechtersfase.

Een belangrijke stap in 2013 is dat we onze missie en visie verscherpt, verfijnd en schriftelijk geformuleerd hebben. Onze kernwaarden zijn nog explicieter zichtbaar geworden. Dit is behulpzaam bij onze positionering en profilering. In de externe communicatie neemt SiB steeds vaker stelling in over thema's die passen bij deze missie en visie.

Tot slot zijn we vanwege continue kwaliteitsbewaking en doorontwikkeling daarvan in 2013 gestart met een specifiek kwaliteitssysteem ter voorbereiding op een licentiesysteem. Dit om de kwaliteit te kunnen borgen en transparant te maken.

Onze positie wordt steeds sterker, onze kwaliteit nog beter en onze bekendheid groter. Er is weer een hoop werk verricht!

Henriëtte van der Klok

Directeur SiB

1 Bemiddelingen – resultaten

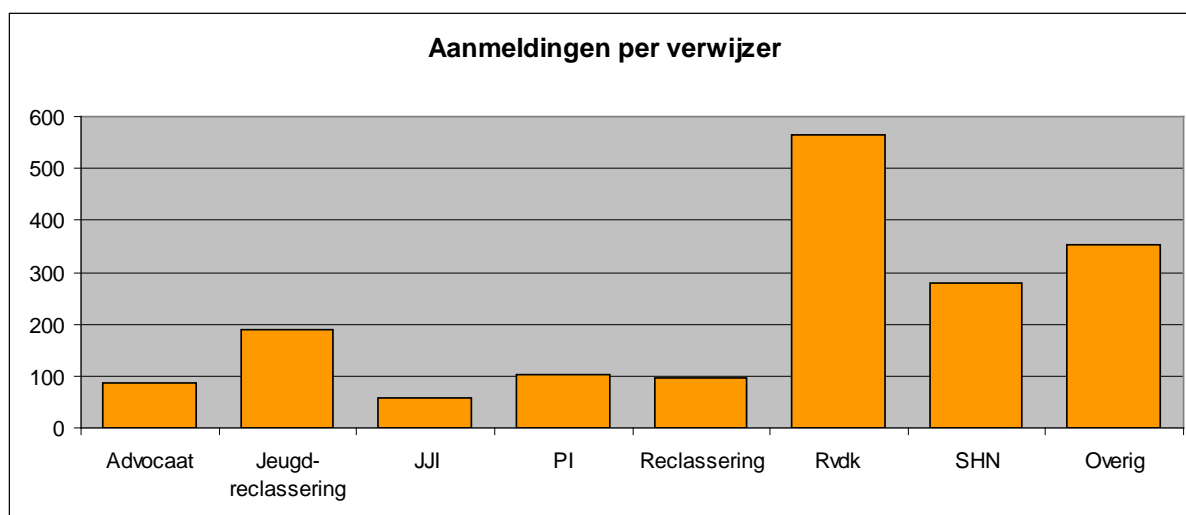
1.1 Aanmeldingen

Slachtoffer in Beeld heeft in 2013 wederom een stijging in het aantal aanmeldingen ontvangen. In totaal kwamen 1759 aanmeldingen binnen. Een groei van 17% met het jaar ervoor. Net als voorgaande jaren, kwam de meerderheid van de aanmeldingen vanuit daders/verdachten (75%). Opvallend is dat het aantal en het aandeel aanmeldingen vanuit het slachtoffer toeneemt (23%). In 2013 ontving SiB 402 aanmeldingen vanuit slachtoffers, een spectaculaire stijging van 76% met het jaar ervoor.

Initiatiefnemer	Aantallen	Percentage
Dader	1334	75%
Nabestaande	12	1%
Overig	11	1%
Slachtoffer	402	23%
Totaal aantal aanvragen	1759	100%

Verwijzingen door ketenpartners

Het merendeel van de aanmeldingen voor slachtoffer-daderbemiddeling ontvangt SiB via verwijzende organisaties. Hulpverlenende of toezichhoudende instanties die zich met slachtoffer en daders bezighouden verzorgen in die gevallen de aanmeldingen. In 2013 meldde, net als voorgaande jaren, de Raad voor de Kinderbescherming de meeste zaken bij SiB aan. Het absolute aantal aanmeldingen vanuit de Raad daalt echter, mogelijk is dit te verklaren door afname van het aantal zaken bij de Raad. Voor het eerst staat Slachtofferhulp Nederland op de tweede plaats, gevolgd door Jeugdreclassering (waaronder Bureau Jeugdzorg). Bijzondere toename in de verwijzingen vond plaats vanuit de Penitentiaire Inrichtingen en via strafrechtelijke personen en instanties (advocatuur, OM en ZSM): 10% van alle aanmeldingen. SiB ontving in 2013 26 zaken in het kader van de pilot Mediation in de Officiers en Rechtersfase (zie verder onder 3.3 Projecten). In 11% van de gevallen meldde het slachtoffer of de dader zichzelf aan. Ook deze 'zelfmeldingen' zijn stijgende.

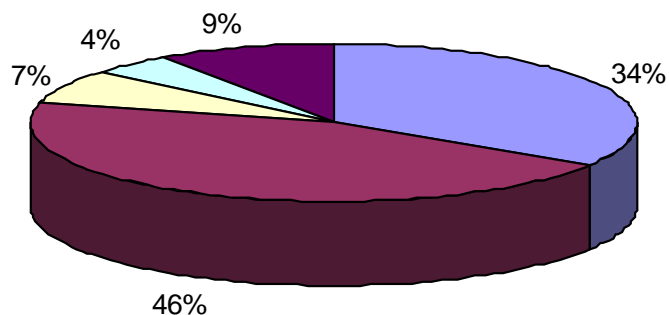
Opvallende kenmerken in meldingen

Voor het eerst sinds SiB in 2009 ook bemiddeling aan volwassen daders aanbiedt, kwam de meerderheid van de meldingen van daders die meerderjarig zijn (53%). Dit beeld is overeenkomstig met het beeld van verwijzingen door organisaties naar SiB. De verwijzingen door organisaties die zich richten op minderjarigen namen in 2013 af en die door organisaties die zich richten op meerderjarigen, namen toe.

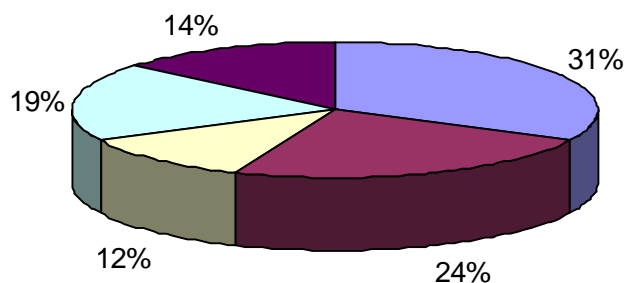
De meerderheid van de zaken die in 2013 bij SiB werden aangemeld, betreffen vermogensdelicten gevolgd door geweldsdelicten. Dit is net als in 2012, het aandeel geweldsdelicten nam echter licht toe en het aantal vermogensdelicten nam licht af. Ook het aandeel zedenzaken nam licht toe.

Zowel slachtoffers als daders kunnen het initiatief nemen om via bemiddeling met de ander in contact te komen. In 2013 valt op dat als de dader het initiatief nam, de meerderheid van de delicten een vermogensdelict betrof (46%), gevolgd door geweldsdelicten (34%). Als het slachtoffer het initiatief nam, ligt dit precies andersom. In 31% van de gevallen betrof het een geweldsdelict, gevolgd door vermogensdelict (24%). Vanuit slachtoffers is het aandeel geweldsdelicten flink toegenomen ten opzichte van vorig jaar. Opvallend is dat bij beide groepen het aandeel zedenzaken in 2013 toenam.

Aanmeldingen per delict vanuit Dader

Aanmeldingen per delict vanuit Slachtoffer

Een interessant aspect in de meldingen betreft het moment waarop de meldingen plaatsvond: voor of na de zitting. In 2013 vond 53% van de meldingen na de zitting plaats. Dit is een lichte verschuiving

ten opzichte van 2012 toen 57% van de meldingen na de zitting plaatsvond. Dit kan te wijden zijn aan de opkomst en aandacht voor mediation in strafzaken en het toegenomen aandeel meldingen vanuit strafrechtelijke personen en instanties.

Bovenop de 1759 meldingen die SiB in behandeling nam, heeft SiB 68 meldingen ontvangen die zij niet in behandeling heeft genomen. Dit betroffen bijvoorbeeld zaken waarin geen aangifte was gedaan, waarin buurtbemiddeling meer geschikt was of zaken die SiB ongeschikt acht vanwege de betreffende problematiek.

1.2 Afgesloten zaken

Het aantal zaken dat SiB in 2013 afsloot, bedroeg 1786. Een stijging van 39% met het jaar ervoor. Met een gelijkblijvend aantal bemiddelaars, betekent dit dat er hard is gewerkt. Van deze zaken leidde 32% tot een daadwerkelijk bemiddeld contact. Dit percentage ligt lager dan in 2012 toen 36% van de zaken tot contact leidde. Als een bemiddeling niet tot contact leidde, is dit meestal omdat een van beide partijen zich uit de bemiddeling terugtrok of omdat een van beide partijen niet reageerde op het contactverzoek.

Van de bemiddelingen die tot contact tussen slachtoffer en dader leidde, vond in 2013 het merendeel in de vorm van een gesprek plaats. Vooral wanneer het slachtoffer het initiatief nam, vond het contact meestal in de vorm van een gesprek plaats. Wanneer de dader het initiatief nam, ligt de bemiddelingsvorm van gesprek en briefwisseling dicht bij elkaar.

In 2013 is net als het jaar ervoor zichtbaar dat de bereidheid onder daders groter is om op het contactverzoek van de ander in te gaan (60%) dan onder de slachtoffers (47%).

Voortrajecten

Ten behoeve van de bemiddelingen, voert Slachtoffer in Beeld voortrajecten uit met daders. Deze trajecten worden op initiatief van de bemiddelaar, van de verwijzer of van de dader zelf, ingezet om in sommige gevallen de motivatie voor de bemiddeling nader te onderzoeken en in andere gevallen sociale vaardigheden te testen dan wel te oefenen. In 2013 heeft SiB negen voortrajecten verzorgd.

2 Trainingen – resultaten

In 2013 is Slachtoffer in Beeld vaak benaderd om haar expertise door middel van trainingen met professionals en daders te delen. De trainingen hebben als centraal thema het slachtofferbewustzijn bij daders te vergroten en het bespreekbaar maken van de thema's slachtoffers en spijt-, schuld- en schaamtegevoelens. Het verzorgen van trainingen is voor SiB geen doel op zich. De trainingen worden verzorgd vanuit de gedachte dat deze bijdragen aan een herstelgericht klimaat en daarmee tot meer aanmelding bij SiB.

Trainingen aan professionals

Verzoeken tot trainingen aan professionals kwamen vooralsnog met name vanuit de reclassering, woonvoorzieningen voor ex-gedetineerden, Forensisch Psychiatrische Klinieken, Forensische Verslavingsklinieken, de Politieacademie en Penitentiaire Trajecten Centra. In 2013 zijn ook verzoeken gekomen vanuit PI's en JJI's om personeel te trainen.

Trainingen aan daders

SiB is met diverse Penitentiaire Inrichtingen in gesprek gegaan over de wijze waarop gedetineerden geïnformeerd kunnen worden over de mogelijkheden van slachtoffer-daderbemiddelingen. Zo is de cursus Puinruimen aan gedetineerden in PI Nieuwegein, waarin SiB standaard twee bijeenkomsten verzorgd. In 2013 is de cursus wegens belangstelling uitgebreid naar de PI's Wolvenplein, Nieuwersluis, Arnhem Zuid en Arnhem Noord. Daarnaast hebben andere PI's belangstelling getoond voor varianten op de cursus Puinruimen. Per PI is gezocht naar een passend aanbod wat in enkele PI's heeft geleid tot bewustwordingsbijeenkomsten aan gedetineerden, in andere tot trainingen aan personeel en in sommigen tot voorlichtingen over SiB.

Dapper training

Voor jeugdigen in Justitiële Jeugd Inrichtingen is in de afgelopen jaren met betrekking tot de thema's slachtoffers, schuld, schaamte en herstel door Stichting 180 en SiB samen een specifieke module (Dapper) ontwikkeld en getest, waarbij ook professionals van enkele JJI's zijn getraind. De eerste pilot in JJI De Hunnerberg was een succes. De Dapper training (een aanvulling op de basis-methodiek YOUTURN) is geperfectioneerd. Door ontwikkelingen bij de inrichtingen in 2013 zijn vervolgstappen in het aanbieden van de module tijdelijk uitgesteld.

Politieacademie

Ook in 2013 heeft SiB gastlessen gegeven aan de Politieacademie aan studenten van de HBO-masteropleiding opleiding Recherchekunde. SiB gaf in totaal vijf gastlessen over herstelbemiddeling. De samenwerking verloopt naar tevredenheid.

3 Organisatie en beleid

3.1 Kwaliteit en innovatie

Slachtoffer in Beeld hecht veel waarde aan de kwaliteit van haar dienstverlening en de professionaliteit van haar personeel. In 2013 is de missie en visie vastgesteld en is een slag gemaakt in het kwaliteitssysteem gericht op de bemiddelaars en de bemiddelingen.

Missie & visie

SiB heeft in het voorjaar van 2013 haar verscherpte en verfijnde missie & visie vastgelegd, zodat ze nog beter kan verwoorden van waaruit SiB werkt en waarom. De missie en visie verwoordt haar bestaansgrond.

Missie

SiB: Voor de dialoog tussen slachtoffers en daders.

Slachtoffer in Beeld staat voor wederzijds respect tussen mensen en gaat uit van het vermogen van slachtoffers en daders om zelf bij te dragen aan herstel. SiB helpt hierbij door het contact tussen slachtoffers en daders en direct betrokkenen van misdrijven en (verkeers)ongevallen te bevorderen en te begeleiden. Zij wil hiermee bijdragen aan de emotionele verwerking van het incident bij slachtoffers en de schuldverwerking bij daders.

Visie

Slachtoffer in Beeld stelt bij haar bemiddelingen de behoefte van de betrokkenen centraal. Ze begeleidt en ondersteunt hen waar nodig. Slachtoffer in Beeld hanteert hierbij vrijwilligheid als uitgangspunt. Slachtoffer in Beeld hecht zeer aan de onafhankelijkheid en integriteit van haar bemiddelaars, zodat de belangen van alle participanten behartigd worden.

Uit onderzoek blijkt dat slachtoffers behoefte hebben aan herstel en gerechtigheid. Contact met de dader en daarmee inzicht in de gebeurtenis, spijtbetuyging en een rol in de wijze waarop de dader verantwoording neemt, helpt slachtoffers bij de verwerking van het misdrijf. Het vermindert angst en woede en draagt daardoor bij aan herstel van het gevoel van veiligheid.

Daders worden door het contact met het slachtoffer geconfronteerd met de gevolgen van hun daad, het helpt hen om de verantwoordelijkheid te nemen en biedt de mogelijkheid om schuld-, spijt- en schaamtegevoelens te uiten, te verwerken en een herstelgebaar naar het slachtoffer te maken.

Slachtoffer in Beeld gaat in haar slachtoffer-daderbemiddelingen uit van de uniciteit van elk mens en elk delict. Alle bemiddelingen worden daardoor aangepast op de individuele wensen en mogelijkheden en vinden daarom ook plaats op het moment dat slachtoffer en dader daar behoefte aan hebben. Centraal daarbij staat dat de bemiddeling gericht is op herstel, de inhoud van de bemiddeling vertrouwelijk is tenzij betrokkenen daar zelf andere afspraken over maken en dat slachtoffer en dader een actieve rol innemen.

Slachtoffer in Beeld wil dat alle slachtoffers en daders de mogelijkheid krijgen om van slachtoffer-daderbemiddeling gebruik te maken als hen dit past en in een behoefte voorziet. Volledige informatie over het doel, het nut en de werkwijze stelt hen in staat om zelfstandig een afweging te kunnen maken. Hulpverleners, begeleiders en anderen die met slachtoffers en daders werken, dienen actief en vrijblijvend over slachtoffer-daderbemiddeling te informeren. Tegelijkertijd streeft Slachtoffer in Beeld ernaar dat slachtoffers en daders ook zelf de weg naar slachtoffer-daderbemiddeling kunnen vinden.

Aanpak

Slachtoffer in Beeld bereikt haar doelen door ondernemend en innovatief te werk te gaan. Zij streeft naar grote bekendheid en een goede reputatie in de samenleving en specifiek onder slachtoffers, daders en

verwijzende instanties. Met deze laatste werkt ze nauw samen. Daarnaast levert Slachtoffer in Beeld een bijdrage aan de kennisontwikkeling op het gebied van slachtoffer- en daderschap bij direct betrokkenen, hulpverlenende organisaties en wetenschap. Om haar kwalitatieve ambities waar te kunnen maken, werkt SiB met hoog opgeleide, vaste en ervaren bemiddelaars die voortdurend worden bijgeschoold.

Kwaliteitssysteem

Omdat SiB grote waarde hecht aan de kwaliteit van haar bemiddelingen en bemiddelaars, is in 2013 gewerkt aan een kwaliteitssysteem, dat in 2014 gehanteerd zal worden. Het kwaliteitssysteem richt zich zowel op de kwaliteit van de bemiddelingen als die van de bemiddelaars.

De kwaliteit van bemiddelingen wordt ondermeer geborgd door het initiëren van en deelname aan wetenschappelijke onderzoeken, dossieronderzoek en methodische werkbeschrijving. In 2013 is een start gemaakt met het beschrijven van een theoretisch kader, welke als onderlegger dient voor de methodische werkbeschrijving zodat bemiddelaars volgens de meest recente inzichten kunnen werken. Ook heeft in 2013 doorlopend dossieronderzoek plaatsgevonden, met als doel de kwaliteit van bemiddelingen te beoordelen en te verhogen, eenduidig werken te bevorderen en beleidsinformatie te destilleren.

Om de kwaliteit van de *bemiddelaars* te borgen, is in 2013 een licentiesysteem ontwikkeld. Dit systeem bestaat uit voorwaarden voor het behalen (basisopleidingstraject) en behouden (continue deskundigheidsbevordering) van een jaarlijkse licentie. De voorwaarden zijn erop gericht kwalitatief hoogstaande bemiddelingen uit te kunnen voeren door bekwame bemiddelaars van SiB. Het jaar 2013 is gebruikt om bemiddelaars kennis te laten maken met dit systeem en is een proefperiode van start gegaan waarin dit systeem is getest.

Onderdeel van het kwaliteitssysteem is ook werkbegeleiding, waarmee in mei van start is gegaan. Alle bemiddelaars krijgen doorlopend werkbegeleiding, ter ondersteuning van hun werkzaamheden voor SiB. Het volgen van bijscholingsmodules en intervisie waren reeds vaste onderdelen binnen de deskundigheidsbevordering.

Interne opleiding en training

In 2013 heeft SiB verschillende modules verzorgd voor haar bemiddelaars. Modules om nieuwe bemiddelaars op te leiden maar ook modules om de kennis van de ervaren bemiddelaars verder te verdiepen en uit te breiden. De volgende modules werden onder andere gegeven: een juridische module, een module over Pubers, Cursus Motivational Interviewing en een Module SiB Mediation in het strafrecht.

Klachten

In 2013 zijn geen klachten bij de klachtencommissie ingediend. Wel zijn bij SiB zelf drie meldingen ontvangen met betrekking tot bemiddelingen. De meldingen zijn door de manager van Slachtoffer in Beeld in behandeling genomen en naar tevredenheid van de klagers afgehandeld. Verbeterpunten ten aanzien van het handelen van bemiddelaars zijn opgepakt.

3.2 Onderzoek

Wetenschappelijk onderzoek

In 2013 heeft SiB net als de voorliggende jaren samengewerkt met de Universiteit Twente aan diverse onderzoeken aangaande herstelbemiddeling. Er is binnen SiB onderzoek gedaan naar de ernst van de delicten waar Slachtoffer in Beeld bij bemiddelt. Uit dit onderzoek blijkt dat bij SiB vrijwel geen zaken in de categorie van minst ernstige misdrijven worden aangemeld, maar dat er wel veel zware misdrijven binnenkomen: bijna de helft van de zaken valt in de categorie zwaarste misdrijven.

In 2010 deed SiB een onderzoek naar de impact van slachtoffer-dadergesprekken. Hieruit bleek dat het daders inzicht geeft in de gevolgen voor slachtoffers en dat dit hen persoonlijk raakt. In 2013 deed SiB een vervolgonderzoek naar de impact van de slachtoffer-dadergesprekken op daders. Uit dit onderzoek blijkt dat slachtoffer-daderbemiddeling grote impact heeft op daders: na de bemiddeling schaamt de dader zich meer, ervaart hij/zij meer opluchting en sympathie richting het slachtoffer en neemt hij/zij meer

verantwoordelijkheid voor het delict. Dit is zowel bij directe (gesprek) als indirecte (brief, pendel) bemiddeling het geval. Ook treedt er bij bemiddeling vaak herstel op. Daarnaast hangt de inhoud van de bemiddeling samen met de impact. De impact op de dader is bijvoorbeeld groter als het slachtoffer tevreden is over de bemiddeling.

Verder vonden in 2013 twee experimentele onderzoeken plaats, met als onderwerp slachtoffer-dadercontacten. Het ene onderzoek zocht naar voorspellers van deelname aan slachtoffer-dadercontacten. Belangrijkste onderzoeksuitkomst daarvan was dat bij slachtoffers de mate van ervaren leed een voorspeller blijkt voor behoefte aan contact (meer leed leidt tot grotere behoefte), bij daders blijken onder andere de mate waarin hun omgeving het delict afkeurt en een sterk gevoel van sociale uitsluiting voorspellers te zijn voor deelname. Het andere experimentele onderzoek zocht antwoord op de vraag of de ernst van het delict en de timing van het verzoek tot bemiddeling samenhangen met deelname-intentie, en of de relatie tussen slachtoffer en dader (vreemden versus bekenden van elkaar) hier ook samenhang mee vertoont. Uit dit experimentele onderzoek met een hypothetische doelgroep blijkt dat er een voorkeur voor bemiddeling bestaat als de ernst van het delict hoog is en een voorkeur voor straf als de ernst van het delict laag is. Dit is opvallend aangezien het tegenovergestelde werd verwacht. Daarnaast geeft het onderzoek aan dat het slachtoffer de voorkeur geeft aan straf boven bemiddeling indien de dader een bekende is.

Internationaal onderzoek naar herstelrecht

In 2013 werden de resultaten van het onderzoeksproject gepresenteerd dat in de periode van 2011-2012 plaatsvond in opdracht van het European Forum for Restorative Justice. Het onderzoek richtte zich op de mate waarin de institutionele context invloed heeft op de ervaringen van slachtoffers die deelnamen aan herstelrecht. In het onderzoek werden de ervaringen met herstelrecht in Finland, Oostenrijk en Nederland met elkaar vergeleken. In Oostenrijk vonden de bemiddelingen in plaats van het strafrecht plaats, in Finland vonden de bemiddelingen zowel in plaats van als aanvullend op het strafrecht plaats. In Nederland vonden de onderzochte bemiddelingen in aanvulling op het strafrecht plaats. De bevroegde slachtoffers uit Nederland hadden allen via Slachtoffer in Beeld aan herstelbemiddeling deelgenomen.

Uit het onderzoek blijkt dat de Nederlandse slachtoffers tevreden zijn met en tot nu toe de voorkeur geven aan bemiddeling in aanvulling op het strafproces. Slachtoffers zijn tevreden met de vorm van bemiddeling die zij kennen en hen is aangeboden. De institutionele context blijkt niet van invloed op de tevredenheid van de slachtoffers, wel op hun verwachtingen en ervaringen. Uit het onderzoek blijkt verder dat de slachtoffers die aan de SiB-bemiddelingen (en dus in aanvulling op het strafrecht) deelnamen, meer tevreden waren. In vergelijking met de andere landen waren zij meer tevreden over: de vrijwilligheid van hun deelname, het moment waarop de bemiddeling werd aangeboden (83% beoordeelde dit als 'gewoon perfect'), de mate waarin ze zich 'voorbereid' voelden om naar het gesprek te gaan en de oprechtheid van de aangeboden excuses. Hun motief om deel te nemen was minder gericht op het effect van de bemiddeling op de dader en meer op het krijgen van antwoorden en erkenning van de gevolgen. Verder werden in de Nederlandse bemiddelingen vaker over feiten en de persoonlijke en sociale gevolgen voor het slachtoffer gesproken terwijl in Finland en Oostenrijk het meest gesproken werd over feiten en de financiële schadevergoeding. Tot slot zorgt de Nederlandse bemiddelingsvorm ervoor dat 99% van de slachtoffers zich erna beter of in elk geval niet slechter voelt.

SiB heeft de resultaten uit het onderzoek meegenomen en meegewogen in haar werkbeschrijving SiB-mediation (zie 3.3 Projecten) zodat ook de bemiddelingen in het strafrecht die SiB uitvoert kwalitatief hoogstaand zijn en tevreden slachtoffers en daders opleveren.

3.3 Projecten

ZSM

SiB voert op verzoek sinds begin 2013 bemiddelingen uit in het kader van ZSM in onder andere Utrecht en Noord Nederland. Slachtoffers en daders van lichte delicten die zich lenen voor bemiddeling, worden benaderd met dit voorstel. Indien beide partijen akkoord zijn, wordt de zaak uitgezet bij SiB voor bemiddeling. Aanmelding en terugkoppeling naar de selectietafel vindt plaats via Slachtofferhulp Nederland. De werkwijze die wordt gehanteerd is een variant op de reguliere bemiddelingen en wordt later in 2013, na nog wat verfijning, ook de werkwijze voor SiB-mediations.

Mediation in strafzaken

In 2013 heeft SiB haar werkwijze ten aanzien van mediation in strafzaken geformuleerd en verwoord. Bemiddelingen voor de zitting en ook bemiddelingen in strafzaken vonden al langer plaats. In 2013 zijn de visie op en werkprocessen ten aanzien van mediation in strafzaken beschreven en gebundeld in een handboek. De bemiddelaars zijn vervolgens nader opgeleid in de werkwijze die we SiB-mediation noemen. SiB heeft na het indienen van het projectplan samen met het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Rechtspraak en Slachtofferhulp Nederland, deelgenomen aan de voorbereiding en uitvoering van de Pilot mediation in de officiers- en rechtersfase. Op 13 november gaf staatssecretaris Teeven het startsein aan de vijf pilots in het kader van herstelrecht. Slachtoffer in Beeld neemt deel aan twee van de pilots: mediation in de officiers- en rechtersfase (arrondissementen Amsterdam, Noord-Holland, Den Haag, Rotterdam, Breda en Brabant-Oost) en herstelbemiddeling bij locatie- en contactverbod van reclasseringscliënten (Rotterdam/Dordrecht).

Na een opstartperiode zullen alle pilots wetenschappelijk worden onderzocht door Intervict in opdracht van het WODC. Gestreefd wordt naar de uitvoering van 400 mediations in het strafrecht waarvan de helft door SiB zal worden uitgevoerd en de andere helft door mediationbureaus van de rechtbank. In de Pilot herstelbemiddeling bij locatie- en contactverbod is het streefaantal 30 zaken.

Sinds de start in oktober zijn er in 2013 26 SiB-mediations aangemeld en één bemiddelingszaak in het kader van de Pilot herstelbemiddeling bij locatie- en contactverbod.

Seksueel misbruik

Uit onderzoek door de commissies Samson en Deetman naar seksueel misbruik in de jeugdzorg/pleegezinnen en de Katholieke Kerk is gebleken dat er behoefte bestaat aan contact tussen slachtoffers en plegers. Bovendien gaven de commissies het advies om waar mogelijk excuses aan te bieden. Na dit advies hebben SiB en Jeugdzorg Nederland afgesproken dat slachtoffers die zich bij hen melden en die behoefte hebben aan contact, naar SiB worden verwezen. SiB heeft samenwerkingsafspraken met SHN, Jeugdzorg en het Schadefonds Gewelds Misdrijven gemaakt. Ten behoeve van de slachtoffers in het kader van de commissie Deetman die onderzoek deed naar slachtoffers van seksueel misbruik in de Rooms Katholieke Kerk heeft SiB ook een aanbod ontwikkeld. SiB noemt deze zaken slachtoffer-plegerbemiddelingen. Een verschil met de reguliere slachtoffer-daderbemiddelingen is dat de zaken vaak in het verleden plaatsvonden en dat gegevens over instellingen en plegers moeilijk te achterhalen zijn. In veel zaken is geen aangifte of melding gedaan wat een andere benadering van personen of instellingen door de bemiddelaar vergt. Speciale brieven en folders zijn derhalve ontwikkeld. SiB zet op al deze zaken zeer ervaren bemiddelaars in. In 2013 zijn 20 Samsonzaken en één Deetmanzaak aangemeld bij SiB.

Slachtofferhulp Nederland

Slachtofferhulp Nederland startte in 2012 een project ter verhoging van het aantal verwijzingen naar SiB. Uit de evaluatie medio 2013 is gebleken dat vooral sturen op aantallen in combinatie met voorlichting en de inzet van ambassadeurs goed werkt. Hierdoor is het aantal verwijzingen vanuit Slachtofferhulp Nederland naar SiB en daarmee ook het aandeel aanmeldingen op initiatief van het slachtoffer in 2013 sterk toegenomen. SHN zal de werkwijze landelijk verder worden doorvoeren.

3.4 Samenwerking & positionering

SiB werkt met veel organisaties samen en zoekt waar mogelijk en gewenst het contact op om de mogelijkheden van slachtoffer-daderbemiddeling onder de aandacht te brengen en structurele inbedding in werkprocessen te bevorderen. Het afgelopen jaar is SiB bij meerdere adviesgroepen en werkgroepen aangesloten om vanuit het perspectief van herstelbemiddeling input te geven. SiB nam in 2013 onder andere deel aan het Coördinatieoverleg, de werkgroep SLOTUL (slachtoffers Ten Uitvoer Legging), werkgroep pilot SNO (Slachtoffer Nabestaanden Onderzoek), werkgroep Tour (met Tbs-klinieken, het Informatie Punt Detentie Verloop en Slachtofferhulp Nederland) en werd als gast uitgenodigd in het Groepsberaad van Dienst Justitiële Inrichtingen. Deelname versterkt de positie van SiB en draagt ertoe bij dat slachtoffer-daderbemiddeling vaker in de planvorming wordt meegenomen.

3.5 PR en Communicatie: verwijzers

Ook in 2013 heeft SiB actief beleid gevoerd om haar naamsbekendheid en daarmee het aantal aanmeldingen te verhogen. SiB past in haar communicatiestrategie een tweesporen beleid toe: focus op professionals die slachtoffers en daders naar bemiddeling kunnen verwijzen en focus op het brede publiek zodat slachtoffers en daders zelf de weg naar SiB vinden.

SiB heeft in 2013 hier uitvoering aan gegeven door regelmatig in de media te verschijnen. Dit droeg eraan bij dat het aantal zelfmelders in 2013 verdubbelde. In 2013 heeft SiB verder ingezet op professionalisering en uitbreiding van het communicatiemiddelen om een optimale mix te kunnen inzetten. In 2013 is een nieuwe voorlichtingsfilm gerealiseerd, is de folderlijn uitgebreid en is SiB vaker op sociale media actief geweest.

Verwijzers: Voorlichting en congressen

SiB verzorgt op verzoek voorlichtingen over slachtoffer-daderbemiddeling en de werkwijze van SiB. In 2013 verzorgde Slachtoffer in Beeld zo'n 50 voorlichtingen aan organisaties die slachtoffers en daders naar SiB verwijzen. Dit is iets minder vaak dan de 69 voorlichtingen in 2012. In sommige gevallen namen aan de voorlichtingen ook daders deel.

Symposium: Dag van het slachtoffer

Naast de voorlichtingen, werd SiB ook met enige regelmaat gevraagd om presentaties of workshops op congressen te verzorgen. Op 22 februari organiseerde Slachtofferhulp Nederland op de Internationale Dag van het Slachtoffer een symposium met het thema Herstel - recht voor het slachtoffer. Op het symposium in Den Haag spraken diverse sprekers over het nut van herstelbemiddeling, de actuele ontwikkelingen en de toekomst ervan. Slachtoffer in Beeld liet in de plenaire inleiding een slachtoffer vertellen over zijn ervaring in de praktijk en een bemiddelaar lichtte de werkwijze van SiB toe. Tevens verzorgde Slachtoffer in Beeld samen met een strafrechtadvocaat een workshop op het symposium.

Exodus Zinvindingsdag

Op 17 september 2013 gaf SiB een workshop aan de medewerkers van Stichting Exodus op hun Zinvindingsdag. Een bemiddelaar van SiB verzorgde de workshop samen met een ex-gedetineerde die vertelde over zijn ervaring met herstelbemiddeling.

Symposium Forum TBS

Het Forum TBS, dat zich sinds 2009 inzet om een breder beeld te geven van de TBS en de geestelijk gestoorde delinquent, organiseerde op 29 november 2013 voor de tweede keer een symposium met de titel "Daders & slachtoffers: hoe verder?" Doel van het symposium was een podium te bieden voor informatie en discussie over de complexe verhouding tussen dader en slachtoffer en de (on)mogelijkheden van herstelprocessen en ontwikkelingen op dit gebied in de tbs. SiB nam tijdens het symposium deel aan een discussiepanel.

Rondetafel bijeenkomst Minister en staatssecretaris Veiligheid & Justitie

SiB werd uitgenodigd om eind november deel te nemen aan een Rondetafel Bijeenkomst over slachtoffers van criminaliteit en in gesprek te gaan met de ministerie en staatssecretaris van Veiligheid & Justitie. Een van de gespreksthema's betrof herstel en de afweging van belangen van daders en belangen van slachtoffers.

Periodieken verwijzers

Om haar verwijzers te bereiken, draagt SiB regelmatig bij aan een magazine of nieuwsbrief van verwijzers. In 2013 verscheen onder andere een artikel in het PIV-bulletin van Personenschade Instituut voor Verzekeraars, twee maal een artikel in Bonjo Bajes Bulletin en een bericht in de nieuwsbrief Pilaar van Slachtofferhulp Nederland.

PR en communicatiemiddelen

SiB heeft in 2013 een verdere slag gemaakt in de professionalisering van haar communicatiemiddelen. Er werd een introductiefilm gemaakt waarin acteurs en een bemiddelaar uitleg geven en tonen hoe een bemiddeling door Slachtoffer in Beeld in zijn werk gaat. De film is via internet en sociale media verspreid en

wordt tijdens voorlichtingen vertoond. De folderlijn is verder uitgebreid en op maat gemaakt. Nieuw zijn de folders: slachtoffers en veroorzakers van verkeersongevallen, slachtoffers en verdachten SiB-mediation, slachtoffers en plegers seksueel misbruik. Verder heeft SiB wegens grote vraag opnieuw een poster voor daders laten maken en verspreid. Medio 2013 verscheen Eens een Boef..van ex-gedetineerde Jengo Amadi. In dit boek staat zijn ervaring met slachtoffer-daderbemiddeling via SiB beschreven. Om daders in detentie te bereiken, heeft SiB in meervoud het boek aangeschaft en ter beschikking gesteld aan de bibliotheken van alle Penitentiaire Inrichtingen.

Wetenschappelijke publicaties

In 2013 heeft SiB een artikel gepubliceerd in het Tijdschrift voor Herstelrecht over schuld en schaamteverwerking bij daders. Tevens neemt SiB sinds medio 2013 deel aan de redactieraad van het Vlaams/Nederlandse tijdschrift.

Verder heeft SiB op verzoek een hoofdstuk over slachtofferbesef bij daders geschreven voor het nieuwe methodiekboek Werken in Gedwongen Kader. Het boek wordt onder andere gebruikt in de opleiding van reclasseringswerkers en diverse andere opleidingen voor professionals in het forensische veld. Het hoofdstuk van Slachtoffer in Beeld gaat in op schuld- en schaamtegevoelens bij daders en op welke wijze professionals het onderwerp slachtofferschap bespreekbaar kunnen maken. Het boek is een vervolg op Het Delict als Maatstaf (2004) en stond centraal op het jaarcongres Vakmanschap van de reclasseringswerker in november. SiB droeg ook hier aan bij met een workshop.

Vrijwel tegelijkertijd verscheen de bundel Hoe te reageren op misdaad? Op zoek naar de hedendaagse betekenis van preventie, vergelding en herstel ter ere van het gelijknamige Misdadcongres dat in 2012 plaatsvond. SiB droeg samen met Sven Zebel van de Universiteit Twente aan de bundel bij met een hoofdstuk over de effecten van slachtoffer-dadergesprekken en ontwikkelingen rondom mediation in strafzaken.

3.6 PR & communicatie: publiekscommunicatie

SiB bereikt het brede publiek door het geven of het organiseren van interviews in diverse (massa)media. Daarnaast wordt rechtstreeks contact met het publiek onderhouden via internet en sociale media.

Media

SiB krijgt opvallend veel verzoeken voor interviews met slachtoffers en daders. Op diverse verzoeken is SiB ingegaan en dit heeft onder andere tot de volgende uitzendingen/publicaties in 2013 geleid:

Interview in Libelle over omgang met schuld en vergeven	Januari 2013
Naar aanleiding van Dag van het Slachtoffer: item in Hart van Nederland (SBS6), interview in Wekker-Wakker radio 5, artikel in dagblad Sp!ts	Februari 2013
Artikel op nrc.nl over mediation	Maart 2013
Artikel in De Kampioen: interview met veroorzaker verkeersongeval die aan bemiddeling deelnam	Mei 2013
Ingezonden artikel in Nederlands Dagblad door advocaat over herstelbemiddeling en SiB	Juni 2013
Interview in EO-gids met slachtoffer overval die aan bemiddeling deelnam	Juli 2013
Artikel in het Letselschade Magazine met slachtoffer van verkeersongeval	Juli 2013

Interview met bemiddelaar en slachtoffer die deelnam aan mediation op radio 1 in het programma Lunch! van de NCRV	Juli 2013
Artikel in Reformatorisch Dagblad en site NederlandsDagblad.nl over herstelbemiddeling. Ervaring slachtoffer, dader en bemiddelaar.	November 2013
Artikel in NRC Next op zaterdag over start pilots mediation en ervaring van slachtoffer en dader met herstelbemiddeling SiB	November 2013
Artikel over herstelbemiddeling in Magazine Hersenletsel.	December 2013

SiB heeft ook in 2013 aan meerdere verzoeken meegewerkt om reportages of series over slachtoffer-daderbemiddeling te maken. Slachtoffers en daders blijken echter geen behoefte te hebben om de bemiddeling te laten filmen. Om die reden heeft SiB besloten in het vervolg op dergelijke verzoeken niet meer in te gaan.

Internet en sociale media

De website van Slachtoffer in Beeld wist in 2013 22.000 bezoeken te trekken door ruim 15.000 unieke bezoekers. Rond de 2.000 bezoeken kwamen via sociale media naar de site waarvan opvallend veel via LinkedIn. Verder verzorgde SiB in 2013 drie keer een digitale nieuwsbrief naar ruim 700 geabonneerde mailadressen. In maart 2013 opende SiB haar eigen Facebook pagina en ontving sindsdien 50 likes en plaatste ongeveer evenveel posts met filmpjes en links naar nieuwsberichten. SiB bereikt via Facebook gemiddeld 200 personen per maand en staat daarmee nog in de kinderschoenen. Al eerder opende SiB een twitteraccount en plaatste in 2013 ongeveer 300 tweets naar rond de 350 volgers. Ook op LinkedIn heeft SiB een eigen pagina maar nog geen actief beheer. Wel plaatst SiB vacatures via LinkedIn. In 2013 heeft SiB derhalve de werving van nieuw personeel volledig via sociale media kunnen vervullen.

4 Bedrijfsvoering

4.1 Personeel

Eind 2013 bestaat de inzet op het hoofdkantoor uit 7,7 fte (10 personen) en heeft SiB 2,2 fte bemiddelaars (7 personen) in loondienst. In totaal zijn er 36 bemiddelaars die voor SiB werken, dit aantal is in 2013 niet uitgebreid. De slachtoffer-daderbemiddelingen worden uitgevoerd door ZZP-ers en bemiddelaars met een overeenkomst van opdracht.

4.2 Faciliteiten

ICT

De invoering van een nieuw registratiesysteem (SiBiS) in 2012 werpt inmiddels zijn vruchten af. Het systeem is in 2013, een jaar na invoering, geëvalueerd en bijgesteld, waardoor het steeds gebruiksvriendelijker en informatiever wordt voor onder andere cliëntbegeleiding, onderzoeksdoeleinden, dossieronderzoek, werkbegeleiding op casusniveau, cijfermatige informatie en actuele zaaksinformatie.

Verkrijgen justitiële gegevens

In 2013 is SiB formeel opgenomen in de aanwijzing Justitiële en strafvorderlijke gegevens van het Openbaar Ministerie. Het verkrijgen van gegevens van zaken die in de OM-fase verkeren leidt sindsdien tot weinig problemen.

4.3 Financiën

Het jaar 2013 begon voor SiB met goed nieuws: niet langer een project en financiering wordt structureel gegeven. SiB heeft de afgelopen jaren een enorme groei in aanmeldingen gehad. In 2013 ontving SiB financiering voor 1350 zaken. Op basis van de vijf maandsrapportage werd aanvullende financiering voor 165 zaken gevraagd en gehonoreerd. SiB kreeg verder een aparte subsidie voor het maken van een film en andere publiciteitsactiviteiten. Eind 2013 is een kostprijsonderzoek door onderzoeksbureau APE gestart in opdracht van het Ministerie van Veiligheid & Justitie. De resultaten van dit onderzoek zullen input geven voor vervolfinanciering.

Het grootste deel van de beschikbare middelen wordt direct aangewend voor het primaire proces. De overige kosten bedragen kantoorkosten en indirecte kosten zoals staf en communicatie. De kantoor- en loonkosten kunnen laag gehouden worden doordat SiB een flexibele schil van ZZP-ers kent, er regionaal gewerkt wordt en de bemiddelaars thuis of op hun eigen kantoor werken. Naast de reguliere subsidie ontvangt SiB financiële middelen voor de pilots Mediation in Strafzaken die in november 2013 zijn gestart.

ANBI Status

Stichting Slachtoffer in Beeld krijgt soms het aanbod om gesponsord te worden. Om daarop in te spelen deed SiB in 2013 aanvraag voor de ANBI status. ANBI staat voor Algemeen Nut Beogende Instellingen en is van belang voor donateurs die hun schenking hiermee kunnen aftrekken van hun belastbaar inkomen. In 2013 kreeg SiB officieel erkenning als een goed doel met de toekenning van deze ANBI status.